Gemeenteraad

Aan de gemeenteraad

Dienst/afdeling: VTH

Onderwerp: Kadernota 2026 Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)

Wat adviseert het college te besluiten?

1. De volgende zienswijze te geven op de Kadernota 2026 van Omgevingsdienst Brabant Noord:
   - Gemeente Oss herkent de ontwikkelingen en daarbij behorende uitdagingen die genoemd worden in de kadernota. Het is een volledig en goed leesbaar document. Er worden onzekerheden en uitdagingen benoemd, waarvan een groot aantal buiten de directe invloedsfeer van de ODBN liggen. Gemeente Oss heeft hier oog voor en vraagt de ODBN om zo snel en open mogelijk te communiceren bij (nieuwe) ontwikkelingen.
   - De gemeente Oss vraagt de ODBN nadrukkelijk om de bijdrage van 2025 als uitgangspunt te hanteren voor 2026 zodat de bijdrage van de gemeente gelijk blijft. We gaan ervan uit dat de GR zelf de loon- en prijsstijgingen opvangt met ombuigingen.
   - De gemeente Oss geeft aan dat extra kosten voor het programma collectieve taken niet wenselijk zijn, tenzij dit voor (te) grote risico's zorgt. Het gevolg daarvan is dat het ambitieniveau omlaag moet. De gemeente Oss vraagt de ODBN om duidelijk te motiveren wat de consequenties zijn van het verlagen van het ambitieniveau, zowel inhoudelijk, qua bedrijfsvoering als financieel.

Wat is de aanleiding voor dit advies?

De ODBN voert namens deelnemende gemeenten en provincie taken uit. Het Dagelijks Bestuur van de ODBN heeft op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) de Kadernota 2026 voor reactie aangeboden aan de Raden en Staten van de deelnemende gemeenten en provincie. De Kadernota geeft aan welke inhoudelijke en financiële uitgangspunten ODBN hanteert voor de begroting 2026. Via de reactie kan de gemeenteraad zijn beleidsmatige en/of financiële aandachtspunten meegeven ter verwerking in de conceptbegroting 2026. De Kadernota 2026 zal niet meer gewijzigd worden.

De kadernota is niet om bedoeld de individuele bijdrage per deelnemer in kaart te brengen. De kwantificering hiervan volgt in eerste instantie met de begroting en daarna specifieker met het jaarlijkse werkprogramma.

Onze gemeente heeft met betrekking tot de ODBN verschillende verantwoordelijkheden: als mede-eigenaar, als mede-bestuurder en als opdrachtgever. Het opdrachtgeverschap betreft het zogenaamde verlengd lokaal bestuur vanuit ons Vergunningen, Toezicht- en Handhavingsbeleid (VTH). Deze reactie betreft onze bestuurlijke kijk op de Kadernota.

Welk resultaat willen we bereiken?
Met deze reactie geven wij mede richting aan de koers, aanpak en financiële aanpak van de ODBN in 2026. Deze wordt ter kennis gebracht aan de ODBN en is onderdeel van de besluitvorming over de begroting 2026 door het Algemeen Bestuur. Bij de ontwerpbegroting 2026 wordt een reactienota als bijlage gevoegd, waarin duidelijk wordt aangegeven hoe de ODBN uw reacties op de Kadernota heeft verwerkt in de begroting.

Welke argumenten zijn er voor dit advies? (=want)

- De kadernota is bedoeld als bouwstenen voor de ODBN begroting. Het geeft aan welke ontwikkelingen van invloed zijn op het totaal van de werkprogramma's die de ODBN uitvoert en de gekozen (financiële) uitgangspunten. Wij herkennen ons in de genoemde ontwikkelingen. N.b.: Het jaarlijks werkprogramma wordt door de afdeling VTH in een separaat proces met de ODBN afgestemd.

- De Kadernota is goed leesbaar en duidelijk ingedeeld. De Kadernota 2026 bevat de juiste ontwikkelingen die op de Omgevingsdienst af komen, onder andere:
    - De aanhoudende spanningen in de leefomgeving tussen complexe belangen als het aanpakken van de stikstofproblematiek, de waterkwaliteit, economische ontwikkeling en leefbaarheid.
    - De rol van de ODBN bij het adviseren over beleid en het voorbereiden van omgevingsplannen.

- De kadernota is ook eerlijk over de uitdagingen:
    - Aanhoudende personeelskrapte; dit vraagt meer inspanning om mensen aan te trekken en te behouden; dit leidt dus tot meer kosten.
    - Er is onzekerheid in de stijging van de personele kosten; er is nog geen CAO vanaf 1 april 2025.
    - Informatievoorziening & automatisering. De Omgevingswet leidt naar verwachting tot meer uniformering in de taakuitvoering van omgevingsdiensten, bijvoorbeeld ten aanzien van informatievoorziening. Het is nog onduidelijk waar de financiering hiervoor vandaan komt.
    - Daarnaast moet geïnvesteerd worden in kernapplicaties en koppelingen daarmee. Er is een storting nodig in de bestemmingsreserve incidentele projecten. De geschatte omvang hiervan is nu € 400.000 maar begin 2025 wordt hierop een business case uitgevoerd. Dan is meer duidelijk over de te verwachten gevolgen.
    - De ODBN wijst erop dat deelnemers steeds meer informatievragen hebben wat voor deelnemers kan leiden tot extra kosten vanuit hun opdrachtgevende rol.

- Tot slot liggen veel uitdagingen buiten de invloedsfeer van de Omgevingsdienst. Het is vooral van belang met elkaar in gesprek te blijven en de snelle ontwikkelingen met elkaar te delen. Dat gesprek zal volgens de gebruikelijke overleggen plaatsvinden: bestuurlijk (Algemeen Bestuur/Dagelijks Bestuur), ambtelijk (Regionaal Strategisch Platform, structureel managersoverleg, overleggen over jaarlijks werkprogramma)

Wat zijn tegenargumenten of risico's? (=maar)
In 2026 stijgt het uurtarief naar € 119,97 (+ 3,7% ten opzichte van 2025). Bij het opstellen van de begroting 2025 heeft de ODBN al proactief geacteerd op de uitdagingen als gevolg van het zogenaamde 'ravijnjaar' 2026, wat heeft geresulteerd in een verlaging van het structureel tarief met € 7,68. Dat was een bijstelling van 6,1%. De ODBN ziet geen mogelijkheden om in 2026 nog scherper te begroten, maar wijst er wel op dat deelnemers zelf keuzes kunnen maken over de inzet van uren in hun werkprogramma. In het tarief zijn de aanpassingen van loon- en prijsindexeringen voor de jaarschijven 2024 en 2025 overigens al verwerkt.
Gelet op het ravijnjaar is elke verhoging van het uurtarief natuurlijk niet wenselijk. Hoewel begrijpelijk en goed onderbouwd, zullen wij ook kritisch moeten kijken naar mogelijkheden om kosten te besparen bij onze gemeenschappelijke regelingen. Wij stellen dan ook voor om als zienswijze de ODBN te vragen om de bijdrage van 2025 als uitgangspunt te hanteren voor 2026 zodat de bijdrage van de gemeente gelijk blijft. We gaan ervan uit dat de GR zelf de loon- en prijsstijgingen opvangt met ombuigingen. Hiermee sluiten we aan op de verwachte zienswijze van de andere gemeenten in de regio.

Over collectieve taken vermeldt de kadernota dat deelnemers zich moeten voorbereiden op mogelijke extra opdrachten of het uitbreiden van het budget voor Collectieve Taken. De reden is dat vanaf 2026 een aantal financiële impulsen wegvallen waardoor het behalen van het ambitieniveau lastiger wordt. Deelnemers moeten op dit front dus rekening houden met extra kosten of bijstelling van ambities. Wij stellen voor om als zienswijze de ODBN aan te geven dat extra kosten niet wenselijk zijn, tenzij dit voor (te) grote risico's zorgt. Het gevolg daarvan is dat het ambitieniveau omlaag moet. We vragen ze om duidelijk te motiveren wat de consequenties zijn van het verlagen van het ambitieniveau, zowel inhoudelijk, qua bedrijfsvoering als financieel.

Waar moeten we rekening mee houden?
Financiën
De tariefstijging zal meegenomen worden in de begroting 2026 van zowel de ODBN als de begroting van de gemeente. De conceptbegroting 2026 van ODBN wordt in een separate procedure ter beoordeling aan het college en de raad aangeboden (medio juni 2025). De reacties van alle deelnemers zullen daarin meegenomen worden.

Uitvoering

Conform de nieuwe Kadernota-procedure van de ODBN is deze eerst vastgesteld in het Algemeen bestuur van de ODBN van 18 december 2024. Daarna kunnen deelnemers een reactie geven op de Kadernota. Deze reacties worden niet meer verwerkt in een aangepaste Kadernota maar direct in de conceptbegroting 2026.

Bij het opstellen van de conceptbegroting 2026 wordt door de ODBN een reactie-nota opgesteld. Uit deze reactie-nota blijkt wat voor reacties er zijn ingediend door de deelnemers en hoe die reacties door ODBN zijn verwerkt/meegenomen in de conceptbegroting.

Bijlagen

Aanbiedingsbrief Kadernota 2026

ODBN Kadernota 2026